

ПОГРДНА УПОТРЕБА ЖАРГОНИЗАМА У ШКОЛАМА МИМО НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА КАО ВИД ВЕРБАЛНОГ НАСИЉА

Проблем насилништва и агресивног понашања у школама све је маркантнији, а вербално насиље је неретко увертира. У раду анализирамо употребу жаргонизама са пејоративном конотацијом у говору средњошколаца мимо наставног процеса да бисмо показали да је све већа лакоћа у њиховој употреби, чак и када намера није увреда. Но, ипак је фреквентнија њихова употреба са циљем да се саговорник прекори, понизи, увреди и ниподаштава и то најчешће у вези са физичким изгледом и социјалним статусом. Ставови ученика у вези са употребом жаргонизама са пејоративном конотацијом јесу такви да их већина испитаника сматра једним видом вербалног насиља и да их као такве често употребљавају. На тај начин вербално насиље јесте један вид нетолеранције у социјалним односима ученика. То значи да свакодневни говор ученика мора бити предмет језичке, али и педагошке анализе, јер школа поред образовног мора да остварује и васпитни циљ. У том смислу велики је помак уколико се у наставни материјал уврсте видео и звучни записи свакодневног говора ученика и на тај начин анализом језика у употреби развија критичка свест ученика. Тако организована настава успева да и оно што делује негативно на културу изражавања усмери ка позитивним ефектима.

Кључне речи: говорна култура, вербално насиље, жаргон младих, жаргонизми са пејоративном конотацијом, социолингвистички аспект, критичка свест.

1. Увод

Речи представљају својеврсни стваралачки чин, зато им се одувек придала велика пажња. „Ако је говор највећи дар којим су нас обдарили вишњи богови, зар онда има ишта вредније да се оплемењује и усавршава од тога дара” (КВИНТИЛИЈАН 1967: 165). Велика је и неисцрпна моћ речи. Из тог разлога речи треба мерити – свака је реч, посебно јавна реч, одговорност! Данас је говор добио подршку моћних медија и само у једном тренутку може да делује на милионе људи. Из тог разлога повећана је одговорност човека за културу говора, али и перцепција (не)културе говора. Пре школовања ученици говоре у породици, на улици, у игри са осталом децом. Говор и сло-

¹ tanjarusimovic@yahoo.co.uk

бода његовог коришћења представља њихов матерњи језик, језик средине и дома у коме су одрасли. Он се разликује од стандардног језика не само зато што је дијалекатски обојен, већ и зато што је под великим утицајем жаргона. И деловање бројних ваншколских чинилаца, како истиче Павле Илић (2006: 552–554) условљава развој културе изражавања. Ту, пре свега, треба имати у виду утицај средине у којој се школа налази, затим деловање културних институција у које се ученици одводе (позоришта, биоскопи, музеји...) и средства јавног информисања (телевизије, радија, штампе).

Многи су чиниоци који утичу на културу говора, а ми смо се у овом раду ослонили на истраживање којим смо издвојили најфреквентније пејоративне жаргонизме (види Русимовић 2011), а у вези са анализом у овом раду ексцерпирани смо примере употребе ових жаргонизама у говору ученика на друштвеним мрежама и током великих и малих одмора у школи. Док су ученици у процесу наставе, постоји свест о томе да жаргон омладине не треба да се чује на часу. Међутим, говор ученика у школи ван наставног процеса је спонтанији. С тим у вези у раду ћемо анализирати омладински жаргон, фокусирајући се пре свега на употребу жаргонизама са пејоративном конотацијом. То је и повод што смо у овом раду испитивали употребу жаргонизама ученика у школи ван наставног процеса, пре свега употребу жаргонизама са пејоративним значењем и њихов утицај на вербално насиље у школи, али и насиље уопште. Корпус је оформљен на основу примера дијалогских форми преузетих са друштвених мрежа и из транскрибованих звучних записа разговора средњошколаца у периоду од 2017. до 2019. године у Врању.

2. Жаргон младих

Жаргон представља занимљив предмет језичког проучавања када се узме у обзир чињеница да се у „једном правцу креће глобализација комуникације отелотворена у светским језицима са енглеским као доминантним предводником, а у другом локализација, као израз жеље да се мисли разумљиво пренесу само људима који чине одређену групу” (РУСИМОВИЋ 2010: 161–162).

Термин жаргон одређујемо на начин како то чини Ранко Бугарски, који жаргоном назива ”сваки неформални и претежно говорни варијетет неког језика који служи за идентификацију и комуникацију унутар неке друштвено одређене групе – по професији, социјалном статусу, узрасту и слично – чије чланове повезује заједнички интерес или начин живота, а која уз то може бити и територијално омеђана” (БУГАРСКИ 2006: 12).

Већ је познато и обимно документовано запажање да се жаргонска лексика и фразеологија често јављају у нежаргонским контекстима стандард-

ног језика (нпр. када се жаргонизми користе у књижевним делима). Међутим, досад је мало примећена употреба нежаргонских средстава језичког стандарда на жаргонски начин, која је најчешће обележена неприкладношћу и одсуством мере. Дакле, „будући примарно везан за друштвене групе, као снажно обележје њиховог идентитета и ексклузиван знак припадности да тој скупу, жаргон је у основи социолект, премда се у неким испољењима преклапа са функционалним стилем или регистром, па и дијалектом. Тако он учествује у сва три главна типа раслојавања у језику – социјалном, функционалном и територијалном” (БУГАРСКИ 2006:19–20).

Жаргон се одликује језичко-стилским својствима као што су лексичка продуктивност и иновативност, граматичка флексибилност, семантичка експресивност (нарочито у правцу пејоративности и ироније), затим метафоричност и асоцијативност, као и комично поигравање звуком и значењем – често са неочекиваним, па и апсурдним решењима која баш зато делују ефектно.

Анализирајући начин постанка одређених жаргонизама, могли бисмо издвојити следеће могућности, које потврђују ставове у литератури:

- нова, жаргонска значења већ постојећих стандардних речи, често извођена метафоризацијом: *падобранац* (неприлагођена особа), *патолог* (душевни болесник), *доцент* (сиромашна особа);
- позајмљенице, често модификоване, из разних језика, данас најчешће из енглеског: *кул*, *фаца*, *фул*, *стрепт*;
- пермутација слогова и гласова: *конза* (закон), *жасу* (ужас);
- скраћивање: *профи*, *психо*, *симпа*;
- иницијали: *Ц* (цабе), *ОМБ* (О мој боже!), *ЖЛЈ*;
- слагање: *баба-рога*, *рога-баба*;
- – понављање: *нај-нај*, *баш-баш*;
- – суфиксација (најпродуктивнији творбени механизам): *бедак*, *половњак*, *дебилана*, *сморуша*, *давеж*, *мафијоза*, *кулијана*, *фенсерича*, *сељобер*, *бедачина*, *лешондра*;
- – сливање двеју речи или делова речи у једну: *речовит* (речит и духовит), *кребил* (кретен и дебил).

Ово истраживање није са намером да се порекне чињеница да жаргон омладине представља право богатство духовитих метафора и игара речи, напротив, и ово истраживање је регистровало такве примере. Међутим, „квантитативна анализа показала нам је да су најоригиналнији и најсликовитији жаргонизми, у ствари, и најмање фреквентни, а да су најфреквентнији они жаргонизми који сами по себи ништа не означавају, односно нису семантички издиференцирани. Своју семантику наведени жаргонизми добијају тек у одређеном контексту” (РУСИМОВИЋ 2010: 171).

Жаргонизмима, између осталог, млади на нивоу језика износе и свој став према друштвеном поретку и поглед на свет. О стварању жаргонске лексике

писано је 70-их година као о „уживању у измишљању речи, тој свима млади-ма доступној духовној игри која задовољава неке најосновније потребе за поезијом, или бар креирањем поетских фигура” (АНДРИЋ 1976: XIII). Поставља се питање какав су траг оставила друштвена кретања последњих деценија на говор омладине у којем се одувек уочавала потреба за процењивањем и оцењивањем осталих чланова друштва, тј. на који начин млади друге квалификују као другачије и неподобне или као једнаке и пожељне у њиховој заједници.

Како жаргон омладине представља средство за идентификацију чланова групе и за интензификацију осећаја припадности, један вид нетолеранције у комуникацији млађе урбане популације представља употреба жаргонизама са пејоративним значењем. Ми ћемо истраживати употребу ових жаргонизама у форми квалификатива и апелатива у разговорном језику младих, а у анализи ће бити разматрана њихова употреба са социолингвистичког и прагматичког аспекта.

3. Жаргонизми са пејоративним значењем

Према *Речнику српског језика* Матице српске (2007: 921) *пејоратив* је лингвистички термин за означавање именица, придева и глагола с погрдним значењем. Ми смо из корпуса издвојили пејоративне жаргонизме које млади користе у међусобној, вршњачкој комуникацији орјентишући се пре свега на квалификативе и апелативе. Под квалификативима и апелативима подразумевамо заједничке именице и поименичене придеве у денотативном и конотативном значењу којима се квалификује (атрибутивно и предикативно) или ословљава друго лице у комуникацији. Нека лексема постаје апелатив ако се у комуникацији употреби да би се ословила нека особа. Најважнија функција апелатива је „задобијање и задржавање пажње адресата” (VATER (VATER) 1992: 78), а ми у раду пратимо секундарне функције које диктира непосредни комуникативни контекст и намера саговорника.

Најпре смо издвојили жаргонизме² које одликује семантичка експресивност у правцу пејоративности и ироније, а онда смо ове жаргонизме на основу мотива одабира класификовали на следећи начин:

Жаргонизми који карактеришу особу према физичком изгледу: *женитина, тараба, чварак, габор, нафракана, нацифрана, даскетина, мотка, гробље, пиксла, акреп;*

² Питање идентитета жаргона је проблематично јер жаргон као појава има практично неодредиве границе према другим врстама језичког варијетета, са којима се преплиће; он сам укључује већи број повремено веома различитих подврста; такође, жаргон је врста језика, али и начин говорења. Тако ови разлози чине сам термин *жаргон* неодређеним. Ипак сви ово разлози, у одсуству прецизније терминологије, не чине појам жаргон неупотребљивим у научне сврхе „под условом да се води рачуна о дефинисаном контексту у којем се њиме оперише (БУГАРСКИ 2006: 37).

Жаргонизми који карактеришу особу према особини: *чобан, сељобер, шумар, бисер, давеж, шабан, клошар, психо, ментол, лузер, патолог, паћеник, намћор, шибери, балван, кварњак*;

Жаргонизми који карактеришу особу на основу социјално-материјалног статуса: *бувљакуша, спонзоруша, фенсерица, снобић*.

По врсти речи то су именице (ређе поименичени придеви) у номинативу у функцији атрибутива или предикатива и служе за идентификацију и квалификацију, или су у вокативу у функцији обраћања, тј. апелатива (осим код неадаптираних апелатива који се јављају у номинативу).

Примери *бувљакуша, спонзоруша* и *даскетина* јесу изведенице које се граде са суфиксом *-уша, -етина*, који пак представљају суфиксе субјективне оцене, тј. у значење мотивне именице уносе извесну измену значења према говорничкој оцени, те имају пејоративно значење. Остале именице са негативном конотацијом представљају примере употребе нежаргонских средстава језичког стандарда на жаргонски начин (*зробље, тараба, чварак, мотка, пиксла*) семантички су модификовани и носе висок степен емоционално-стилске експресивности. Ови примери функционишу као метафоре јер своје пејоративно значење имају тек у конотацији, тј. тек уз појмове на које се односе и које одређују. Евидентирани су и поименичени придеви (*нафракана, нацифрана*) који представљају жаргонску лексику. Њихова функција је вишеструка: придевом се именује одређени адресат, квалификује по својству на које придев својим лексичким значењем упућује те изражава емотивни став говорника према саговорнику.

3.1. Социолингвистички аспект употребе пејоративних жаргонизама

Избор језичких средстава за ословљавање или квалификовање саговорника веома је одређен социолошким фактором. Тако на употребу жаргонских апелатива и квалификатива утичу: а) димензија међусобног познавања говорника; б) две хијерархијске димензије – димензија узрасне доби и димензија друштвеног статуса (ПЕРЕТ (PERRET) 1970).

Како корпус овог рада чине примери разговорног стила омладине, примере које наводимо показују да се учесници у комуникацији међусобно познају или се не познају, али су равноправни по хијерархијској димензији (узрасна доб). Главни социолингвистички мотив употребе ових апелатива и квалификатива јесте да омогући појединцима да се идентификују с неком друштвеном групом или да се од ње одвоје. Тако се с једне стране саговорницима исказује солидарност, а с друге стране говорник тежи да се дистанцира од саговорника (РАДОВАНОВИЋ 1986: 135–136).

На тај начин овакве језичке конструкције служе за изражавање интерперсоналних односа који могу бити позитивни, негативни и неутрални (ТОШОВИЋ 2004: 53). Позитивни интерперсонални односи карактеришу се ви-

соким степеном субјективности и емоционалне везаности што се одражава и на избор апелатива или квалификатива (*Злато*, додај ми кафу! Купила си хлеб, *срце* си!). Овај тип интерперсоналних односа највише до изражаја долази у похвалама, изражавању подршке, давању комплимената (ЗИФОНАН (ZIFONUN) 1997: 944). Негативне интерперсоналне односе такође карактерише висок степен субјективности, али уз негативно вредновање особина, изгледа или образаца понашања учесника у комуникацији (*Кретену*, гледај како возиш! Баш си *морон* кад си пристао!). Негативни односи су најоучљивији у свађама, псовкама и увредама (ЗИФОНАН (ZIFONUN) 1997: 945).

Полазећи од наведених ставова у литератури, показаћемо да употреба жаргонизама са пејоративним значењем илуструје негативне интерперсоналне односе, али да то није правило. Зато ћемо се најпре бавити прагматичким аспектом употребе ових жаргонизама.

3.2. Прагматички аспект употреба пејоративних жаргонизама

Када је у питању прагматички аспект употребе жаргонизама са пејоративним значењем у форми квалификатива и апелатива, анализираћемо њихов предикативни карактер који се испољава преко значења речи у номинативу или вокативу, које представља неки суд или став о саговорнику. Ти судови и ставови су главни мотиви употребе ових жаргонизама.

Према говорном чину у којем се појављују одређени жаргонизми са пејоративним значењем начинили смо следећу класификацију:

А) Говорни чин *прекора*, *замерке* и *неодобравања*:

1. Једини си урадио домаћи, е баш си *балван*!!!!
2. Опет си заборавио оловку, *ментолу*! Нисам ти ја шпедиција!!!
3. Уф, лепо си то смислио, *чобане*, све иде у твој џеп!!!

Говорни чин *прекора*, *замерке*, *неодобравања* илуструје негативне интерперсоналне односе. Саговорници се познају, могу бити и блиски, а примери илуструју негативно вредновање понашања саговорника.

Б) Говорни чин *подсмеха* и *негодовања*:

4. Ти и твоји предлози... баш си *шумар*!!!
5. Хеј,...*шабане*,... није ти ово Пинк!!!
6. Који *патолог*, прозвала га и географичарка!!!

Говорни чин *подсмеха*, *негодовања* илуструје висок степен негативног вредновања особина и понашања учесника у комуникацији, с тим да је степен блискости обавезно мањи.

В) Говорни чин *увреде* и *ниподаштавања*:

7. Видиш ли се колики си *чварак*,... ти ћеш да коментаришеш моје шишке!!!
8. Ти си мени ово *гробље* изабрао!!!! Хм, какав си *кварњак*!!!

9. Еј, *бувљакушо*,... ко је тебе звао на журку!!!

У примерима који илуструју говорни чин увреде и ниподаштавања, саговорници нису блиски, а чест је случај и да се не познају. Степен негативног вредновања учесника у комуникацији врло је висок, а суд или став изражен употребљеним жаргонизмом најчешће се односи на физички изглед (пр.7–8) и социјални статус (пр. 9) саговорника.

Жаргонизми са пејоративним значењем, дакле, најчешће илуструју негативне интерперсоналне односе, међутим, то није и једини начин њихове употребе. У говору младих често је комуникативна ситуација таква да се пејоративним жаргонизмима изражава и *наклоност, одушевљење, присност*:

10. Хеј, *давежу*, не јављаш се цео дан!

11. *Лузеру*, хајде с нама на журку!

12. *Штреберу*, па ово је одлично!

Примери илуструју хипокористичну употребу жаргонизама са пејоративним значењем, али су они, по правилу, везани за комуникативне ситуације у којима су саговорници веома блиски. Овакви хипокористични пејоративни жаргонизми не представљају само вид онеобичавања омладинског дискурса, већ су и начин да се избегне патетичност исказа у којем би уместо пејоративних жаргонизама били употребљени апелативи: *срце, душо, злато*... У наведеним примерима „антиципирана негативна квалификација употребљеним жаргонизмом анулирана је афирмативним контекстом, тј. деактуализовано је пејоративно значење жаргонизма тако да исказ губи значење квалификације, а добија неку другу семантичко-прагматичку вредност нијансирану емоционалним ставом говорника који илуструје наклоност и симпатије” (РУСИМОВИЋ 2011: 364).

Примери (10–12) показују да је поједностављен став да ће негативно вредновање особина, изгледа или образаца понашања (у нашем случају су то жаргонизми са пејоративним значењем) изражавати само негативне интерперсоналне односе. Међутим, ови примери сведоче да је присутна лакоћа и ноншаланција у употреби жаргонизама са пејоративном конотацијом, што доприноси и њиховој све већој фреквентности.

3.3. Жаргонизми са негативном конотацијом представљају вид вербалног насиља међу ученицима

На основу досадашње анализе можемо рећи да пејоративна значења жаргонизама прерастају увреде, омаловажавања и ниподаштавања и то најчешће у вези са физичким изгледом и социјалним статусом.

Зато смо за потребе нашег истраживања осмислили упитник за ученике којим желимо да региструјемо став ученика према жаргонизмима са пејоративним значењем, тј. желимо да покажемо да ови жаргонизми у вели-

ком проценту представљају вид вербалног насиља и да их поједини ученици као такве и употребљавају. Креч и Крачфилд (1980: 63) став дефинишу као „трајну организацију мотивационих, перцептивних и спознајних процеса с обзиром на одређене видове индивидуалног света”. С тим у вези истраживали смо колико ученици обраћају пажњу на свој и туђ говор; колико употребу појединих жаргонизама доживљавају као увреду и како би одреаговали кад би пејоративни жаргонизми били упућени њима.

Табела 1. Став ученика према жаргонизмима са пејоративним значењем

Анкетна питања	често	понекад	ретко	никад	укупно
Колико обраћате пажњу на туђ говор?	26%	52%	19%	3%	100%
Колико обраћате пажњу на свој говор?	17%	32%	40%	11%	100%
Да ли жаргонизме са негативном конотацијом доживљавате као увреду?	23%	42%	31%	4%	100%
Да ли би агресивно одреаговали када би пејоративни жаргонизми били упућени вама?	-	23%	55%	22%	100%

Дакле, анкетирали смо 138 ученика и резултате истраживања представили табеларно. Ако упоредимо одговоре на прва два питања намеће се закључак да ученици недовољно обраћају пажњу на говор и то на сопствени говор обраћају мање пажње, него на туђи.

Веома су занимљиви резултати истраживања који су добијени анализом одговора ученика на питање: *да ли употребу жаргонизама са негативном конотацијом доживљавају као увреду*. Резултати су поражавајући јер само 4% ученика одговорило је да никад овакве жаргонизме не доживљава као увреду. То значи да чак 96% испитаних ученика у мањој или већој мери наведене жаргонизме доживљава као увреду.

Одговори на питање: *да ли би агресивно одреаговали кад би наведени пејоративни жаргонизми били упућени њима*, такође су поражавајући. Чак 78% од укупног броја испитаних ученика *понекад* или *ретко* кад одреаговали би агресивно када би ови, како смо у досадашњем истраживању видели, врло фреквентни жаргонизми били упућени њима.

Подаци добијени истраживањем, ма колико одговори ученика били субјективни, показују да су у свакодневном говору ученика фреквентни жаргонизми са пејоративним значењем увредљиви и да представљају вид вербалног насиља међу ученицима, али и да представљају увертиру за агресивно понашање ученика у школи и ван ње.

4. Закључак

У раду смо се бавили начином како млади у првим деценијама 21. века употребљавају жаргонизме са пејоративним значењем да би квалификовали саговорнике. Закључили смо да жаргонизми са пејоративним значењем показују различиту експресивну вредност и да су најфреквентнији семантички модификовани жаргонизми.

Основна прагматичка функција жаргонизама са пејоративним значењем јесте прекор, подсмех и увреда, али је присутна и секундарна функција изражавања наколоности коју прати непосредни комуникативни контекст и намера сароворника. Међутим, лакоћа употребе жаргонизама са пејоративном конотацијом доводи до неспоразума и сукоба, чак и када намера говорника није да увреди. Ипак ови жаргонизми на социолингвистичком плану најчешће јесу маркери негативних интерперсоналних односа који су условљени димензијом познавања и степеном блискости саговорника. Тако употребљени пејоративни жаргонизми у оквиру говорног чина увреде најчешће је упућен саговорнику са којим је степен блискости мали иако се познају, или се саговорници уопште не познају. Овај тип интерперсоналних односа најчешће долази до изражаја у свађама. На тај начин употреба жаргонизама са пејоративном конотацијом у комуникацији ученика ван наставног процеса представља један вид нетолеранције у социјалним односима ученика, тј. представља вербално насиље које је често увертира за насилно и агресивно понашање.

На овај начин скрећемо пажњу да и свакодневни говор ученика мора бити предмет језичке, али и педагошке анализе јер школа поред образовног мора да остварује и васпитни циљ. Правилно и прецизно изражавање представља потребу сваког образованог појединца и зато је неопходно наставу језика везивати за све видове његове употребе, а то значи поред уметничког текста у настави користити и живи говор, тзв. ситуациони контекст који је веома подстицајан за изучавање језичких појава у функцији. У том смислу, велики је помак у организовању наставе, ако се у наставни материјал уврсте плакати и рекламе, видео и звучни записи говора људи у разним животним ситуацијама, и на тај начин анализом језика у употреби, утврђује научно градиво, али и развија критичка свест ученика. Тако организована настава успева да и оно што делује негативно на развој културе изражавања усмери ка позитивним ефектима и то навођењем ученика на уочавање примера лоше употребе језика и настојањем да за конкретне случајеве нађу боља решења.

Цитирана литература

- АНДРИЋ, Драгослав, Двосмерни речник српског жаргона и жаргону стодних речи и израза, Београд: БИГЗ, 1976/2005.
- БУГАРСКИ, Ранко, Језик у друштву, Београд: Просвета, 1986.
- БУГАРСКИ, Ранко, Жаргон, Београд: Библиотека XX век, 2006.
- ВАСИЋ, Смиљка, Говор у разреду, Београд: Просвета, 1977.
- ИЛИЋ, Павле, Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси – методика наставе, Нови Сад: Змај, 2006.
- КВИНТИЛИЈАН, Марко Фабије, Образовање говорника, Сарајево, 1967.
- КРЕЧ, Дејвид, КРАЧФИЛД, Ричард, Елементи психологије, Београд: Научна књига, 1980.
- РАДОВАНОВИЋ, Милорад, Социолонгвистика, Нови Сад, Књижевна заједница Новог Сада: Дневник, 1986.
- РЕЧНИК СРПСКОГ ЈЕЗИКА, Матица српска, Нови Сад: Будућност, 2007.
- РОСАНДИЋ, Драгутин, Методика књиженог одгоја и образовања, Загреб: Школска књига, 1986.
- РУСИМОВИЋ, Тања, „Употреба жаргонизама уместо описних придева у говору гимназијалаца у Врању”, Наслеђе, Крагујевац, Књ. 15, 2010. 161–172.
- РУСИМОВИЋ, Тања, „Жаргонизми са пејоративним значењем у говору омладине”, Језик, књижевност, комуникација, Ниш: Филозофски факултет Ниш, 2011. 359–366.
- ТОШОВИЋ, Бранко, „Експресивност”, Стил, бр. 3, 25–61, Бања Лука/Београд, 2004.
- VATER, Heinz, „Einführung in die Textlinguistik – Struktur”, Thema und Referenz in Texten, München: Fink (= UTB 1660), 1992. 78–79.
- ZIFONUN, Gisela, Grammatik der deutschen Sprache, Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1997.
- PERRET, Delphine, „Les Appellatifs: analyse lexicale et actes de parole”, Langages, Volume 5, Numero 17, 1970. 112–118.

Tanja Z. Rusimović

DEROGATORY USE OF JARGONISMS AT SCHOOL OUTSIDE EDUCATION PROCESS AS A TYPE OF VERBAL VIOLENCE

The problem of violence and aggressive behavior at school is getting more and more serious, and more often than not everything starts with verbal violence first. This work analyzes the use of jargonisms with derogatory connotations as part of secondary school students' speech pattern outside education process in order to show the growing prevalence of ease with which students use the jargonisms, even when it is not their aim to insult anyone. However, the frequency of jargonism use with the aim of reprimanding, humiliating, insulting and belittling the other conversationist with regard to their appearance and social status. On sociological plain these jargonisms are a clear indication of negative interpersonal relationships conditioned by the dimension of knowing the conversationist and the level of closeness between the two conversationists. Derogatory jargonisms used as part of speech are most often addressed to the conversationist with whom the level of closeness is low, or the conversationists are not acquainted to each other at all. In students' opinion, the use of derogatory jargonisms is a form of verbal violence, but they use such jargonisms a lot. In that way, verbal violence represents one form of intolerance in terms of social relationships among students. This means that students' everyday speech ought to be the subject matter of linguistic as well as pedagogical analysis because school needs to fulfill all aspects of its educational purpose. In that regard, it would be a huge step ahead if it were feasible to incorporate into speech culture curriculum plans both video and sound recordings of students' speech outside education process and thus raise critical awareness of students through the analysis of the language used. Education process organized in that way can manage to turn negative cultural impacts into something positive.

Key words: speech culture, verbal violence, youth jargon, jargonisms with derogatory connotations, sociological aspect, critical awareness.